

psychisch gebeuren en ik kan niet nalaten in verband met het „Merkwelt-Gegenwelt” probleem de schoone uitspraak van BERGSON te citeeren: „La conscience d'un être vivant, comme nous avons essayé de le prouver ailleurs, est solidaire de son cerveau dans le sens où un couteau pointu est solidaire de sa pointe: le cerveau est la pointe acérée par où la conscience pénètre dans le tissu compact des événements, mais il n'est pas plus coextensif à la conscience que la pointe ne l'est au couteau” (33).

Is in de moderne biologie meer en meer de neiging merkbaar het praeëxistente in het psychische te erkennen als de wezenlijke grond voor de specificiteit van het dierlijk waarnemen, handelen en ervaren, wij hebben daarmede de algemeenere vraag ontmoet, praeformatie of epigenese?

Deze vraag kwam eerst in dezen vorm in de tweede helft der zeventiende eeuw in de wetenschap voor, door een reeks belangrijke ontdekkingen, die de namen van LEEUWENHOEK, SWAMMERDAM, MALPIGHI e.a. vereeuwigden. Deze ontdekkingen vermeerderden de kennis omtrent de verschijnselen van de ontwikkeling uit het ei bij vogels, kikkers en insecten. In de plaats van de meening, dat een larve slechts uit een homogene massa bestond, bracht het microscopisch onderzoek de theorie naar voren, dat de waar te nemen fijne organisatie van het embryo en van het ei het latere organisme in miniatuur zou bevatten. De ontwikkeling zou plaats vinden door de evolutie, ontplooiing, uitgroeiing van dit gepraeformeerde organisme, elke nieuwvorming werd bij dit proces ontkend.

Hiertegenover stond de andere logisch mogelijke oplossing van het ontwikkelingsvraagstuk, n.l. de epigenese. Epigenese veronderstelt een structuur-loosheid van het ei en een ontstaan der latere differentiatie door de werking van uitwendige prikkels en van buiten komende materie. Deze opvatting reeds door DESCARTES aangeduid, vond in de achttiende eeuw een krachtig verdediger in CASPAR FRIEDRICH WOLFF.

Door dezen werd echter evenals door de latere epigenetisch denkende onderzoekers meer de materiele praeformatie-leer bestreden en de nadruk er op gelegd, hoe het differentiatie-proces bij de ontwikkeling door immateriele factoren in het